

Kommunstyrelsen

Handlingsprogram för räddningstjänsten 2022-2026

Förslag till kommunfullmäktige

1. Handlingsprogram för räddningstjänsten 2022-2026 antas och gäller från och med 2022-07-01.
2. ”Handlingsprogram för räddningstjänst enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor 2020-2023” antagen av kommunfullmäktige 2020-03-26, §45, upphör att gälla.

Ärendebeskrivning

Den 21 april 2022 fattades beslut om Handlingsprogram för räddningstjänsten i miljö- och räddningstjänstnämnden efter att remissvar värderats och därefter reviderats. Ärendet har nu gått vidare för beslut i kommunfullmäktige.

1 januari 2021 började en reviderad Lag om skydd mot olyckor (LSO) att gälla vilken gav Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskriftsmöjlighet inom vissa områden. MSB beslutade 1 juni 2021 om en föreskrift med tillhörande allmänna råd om struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst (MSBFS 2021:1). Föreskriften innebar att nuvarande handlingsprogram behövde skrivas om.

Handlingsprogrammet kan antingen skrivas som ett gemensamt handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och verksamheten för räddningstjänst eller som två separata handlingsprogram. Detta dokument är endast ett handlingsprogram för räddningstjänst, ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt LSO beslutas separat. Detta handlingsprogram ska betraktas som ett kommunalt styrdokument och ska beskriva hur kommunen bedriver verksamheten för att leva upp till de nationella målen.

Enligt 3 kap. 8 § Lag om skydd mot olyckor ska kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska målen anges för kommunens verksamhet, de risker för olyckor som kan leda till räddningsinsatser samt förmåga till räddningsinsatser både i fredstid och höjd beredskap.

I 1 kap. 1 och 3 §§ LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen:

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Handlingsprogrammet har mellan 16 november 2021 och 19 december 2021 sänts på samrådsremiss till berörda kommunala nämnder, bolag, räddningstjänstorganisationer, samt statliga och regionala myndigheter.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Genom att kommunens räddningstjänst och kommunkoncernen arbetar med lagen om skydd mot olyckor förebyggs olyckor och kostnader för faktiska händelser minskar. Genom uppföljning och åtgärdsplaner skapas en hållbar utveckling med fokus på trygghet och säkerhet.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Lena Lundberg
Administrativ direktör

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder
Samtliga bolag
Kommunstyrelsen, kommunledningskontoret, ledningsstaben

Räddningstjänstorganisationer

Räddningstjänsten Mälardalen
Räddningstjänsten Flens kommun
Räddningstjänsten Strängnäs kommun
Västra Sörmlands Räddningstjänst

Statliga/regionala myndigheter

Region Sörmland
Kustbevakningen
Länsstyrelsen Södermanlands län
Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
Polisregion Öst
Sjöfartsverket
Trafikverket
Statens geologiska institut
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Övriga

Svenska livräddningssällskapet

MRN/2021:177

§ 57

Handlingsprogram för räddningstjänst enligt Lag om skydd mot olyckor

Beslut

Nämnden föreslår kommunfullmäktige:

- att anta förslaget handlingsprogram för räddningstjänst

Ärendebeskrivning

1 januari 2021 började en reviderad Lag om skydd mot olyckor (LSO) att gälla vilken gav Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskriftsmöjlighet inom vissa områden. MSB beslutade 1 juni 2021 om en föreskrift med tillhörande allmänna råd om struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst (MSBFS 2021:1). Föreskriften innebär att nuvarande handlingsprogram behövde skrivas om.

Handlingsprogrammet kan antingen skrivas som ett gemensamt handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och verksamheten för räddningstjänst eller som två separata handlingsprogram. Detta dokument är endast ett handlingsprogram för räddningstjänst, ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt LSO beslutas separat. Detta handlingsprogram ska betraktas som ett kommunalt styrdokument och ska beskriva hur kommunen bedriver verksamheten för att leva upp till de nationella målen.

Enligt 3 kap. 8 § Lag om skydd mot olyckor ska kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska målen anges för kommunens verksamhet, de risker för olyckor som kan leda till räddningsinsatser samt förmåga till räddningsinsatser både i fredstid och höjd beredskap.

I 1 kap. 1 och 3 §§ LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen:

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Handlingsprogrammet har mellan 16 november 2021 och 19 december 2021 sänts på samrådsremiss till följande kommunala nämnder, bolag, räddningstjänstorganisationer, samt statliga och regionala myndigheter.

Remissvar har värderats och därefter har handlingsprogrammet har reviderats.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Yrkande

Geerth Gustavsson (S) yrkar bifall till räddningstjänstens förslag till beslut.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Förslag till handlingsprogram för räddningstjänst enligt Lag om skydd mot olyckor

Förslag till beslut

Nämnden föreslår kommunfullmäktige:

- att anta förslaget handlingsprogram för räddningstjänst

Ärendebeskrivning

1 januari 2021 började en reviderad Lag om skydd mot olyckor (LSO) att gälla vilken gav Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskriftsmöjlighet inom vissa områden. MSB beslutade 1 juni 2021 om en föreskrift med tillhörande allmänna råd om struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst (MSBFS 2021:1). Föreskriften innebar att nuvarande handlingsprogram behövde skrivas om.

Handlingsprogrammet kan antingen skrivas som ett gemensamt handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och verksamheten för räddningstjänst eller som två separata handlingsprogram. Detta dokument är endast ett handlingsprogram för räddningstjänst, ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt LSO beslutas separat. Detta handlingsprogram ska betraktas som ett kommunalt styrdokument och ska beskriva hur kommunen bedriver verksamheten för att leva upp till de nationella målen.

Enligt 3 kap. 8 § Lag om skydd mot olyckor ska kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska målen anges för kommunens verksamhet, de risker för olyckor som kan leda till räddningsinsatser samt förmåga till räddningsinsatser både i fredstid och höjd beredskap.

I 1 kap. 1 och 3 §§ LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen:

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Handlingsprogrammet har mellan 16 november 2021 och 19 december 2021 sänts på samrådsremiss till följande kommunala nämnder, bolag, räddningstjänst-organisationer, samt statliga och regionala myndigheter.

Miljö och räddningstjänstnämnden
Eskilstuna Strängnäs energi och miljö
Kommunfastigheter i Eskilstuna AB
Stadsbyggnadsförvaltningen

Räddningstjänsten Mälardalen
Räddningstjänsten Flens kommun
Räddningstjänsten Strängnäs kommun
Västra Sörmlands Räddningstjänst

Region Sörmland
Försvarsmakten
Kustbevakningen
Länsstyrelsen Södermanlands län
Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
Polisregion Öst
Sjöfartsverket
Trafikverket

Remissvar har värderats och därefter har handlingsprogrammet har reviderats.

MILJÖ- OCH RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Stellan Jakobsson
Stf räddningschef

Beslutshandlingar:

Handlingsprogram för räddningstjänst enligt lag om skydd mot olyckor, 2022-2026.
MRF/2021:177

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

2022-2026

Handlingsprogram

för räddningstjänst enligt lag om skydd
mot olyckor

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Beskrivning av kommunen.....	3
3	Styrning av skydd mot olyckor.....	4
4	Risker	5
4.1	Övergripande	5
4.2	Brand i byggnad.....	6
4.3	Brand utomhus.....	7
4.4	Trafikolycka.....	8
4.5	Olycka med farliga ämnen.....	9
4.6	Naturolycka.....	10
4.7	Drunkning	11
5	Värdering	12
6	Mål:.....	14
7	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	15
7.1	Övergripande	15
7.2	Per olyckstyp.....	21
7.3	Ledning av räddningstjänsten.....	29
7.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser.....	31
7.5	Räddningstjänst under höjd beredskap.....	32
8	Uppföljning, utvärdering och lärande.....	33
	Bilaga A: Dokumentförteckning.....	34
	Bilaga B: Beskrivning av samråd	35
	Bilaga C: Hamnar och dess gränser	37

1 Inledning

Enligt 3 kap. 8 § Lag om skydd mot olyckor (LSO) ska kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska målen anges för kommunens verksamhet, de risker för olyckor som kan leda till räddningsinsatser samt förmåga till räddningsinsatser både i fredstid och höjd beredskap. Handlingsprogrammet kan antingen skrivas som ett gemensamt handlingsprogram för den förebyggande verksamheten och verksamheten för räddningstjänst eller som två separata handlingsprogram. Detta dokument är endast ett handlingsprogram för räddningstjänst, ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt LSO beslutas separat. Detta handlingsprogram bör betraktas som ett kommunalt styrdokument och ska beskriva hur kommunen bedriver verksamheten för att leva upp till de nationella målen.

I 1 kap. 1 och 3 §§ LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen:

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Nomenklatur

RRM	Räddningsregion Mälardalen
RTMD	Räddningstjänsten Mälardalen
VRCH	Vakthavande räddningschef
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
VB	Vakthavande befäl
LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
LB	Larm- och ledningsbefäl
LOP	Larm och ledningsoperatör
RIL	Regional insatsledare
IL	Insatsledare
SL	Styrkeledare
RiB	Räddningspersonal i Beredskap
FIP	Första insatsperson
Räddningsvärn	Station med räddningspersonal utan beredskap

Tabell 1 Nomenklatur

2 Beskrivning av kommunen

Eskilstuna kommun har en befolkning på cirka 107 000 personer som är ökande. Majoriteten av dessa invånare bor inom Eskilstuna och Torshälla tätort, men det finns också en landsbygd med mindre orter såsom Ärla, Näshulta, Sundbyholm, Kjula, Tumbo, Alberga och Kvicksund.

Andelen invånare över 80 år var 31 december 2020 5,2 % för Eskilstuna kommun. Befolkningen förväntas enligt prognos öka i samtliga åldersgrupper men mest i åldersgruppen 80 år och äldre. Inom denna grupp förväntas antalet personer öka med 43 % redan till år 2030. I Eskilstuna kommun är andelen utrikesfödda 26,3 %.

Eskilstuna kommun har en yta på cirka 1 100 km² där 7,5 % utgör bebyggd mark; 57,7 % skog; 27,4 % jordbruksmark och 7,4 % övrig mark.

Eskilstuna kommun gränsar i sydväst mot Hjälmaran och i norr mot Mälaren. Eskilstunaån som är över tre mil lång rinner genom de centrala delarna av Eskilstuna och Torshälla och utgör den huvudsakliga avrinningen från Hjälmaran. Hjälmarans nivå regleras genom Hyndevadsdammen och i ån finns åtta dammar och ett antal vattenkraftverk.

Mälaren är dricksvattentäkt för drygt två miljoner människor i området, men Eskilstuna kommuns dricksvatten kommer huvudsakligen från Hjälmaran genom Hyndevads vattenverk samt några mindre vattenverk i Ärla, Bälgviken, Alberga och Näshulta.

Inom Eskilstuna kommun finns 21 naturreservat med varierande växtlighet och djurliv, och ett antal andra skyddsområden som är känsliga för olje- eller kemikalieutsläpp.

Runt om i kommunen finns bebyggelse med kulturhistoriska värden, till exempel utmed Eskilstunaån, i stadsdelen Gamla Staden, Rademachersmedjorna och Gamla Torshälla. På landsbygden återfinns även slott och byar med stora kulturhistoriska värden.

I Eskilstuna kommun är de viktigaste vägarna motorvägen och motortrafikleden E20, riksväg 56 och riksväg 53. Person- och godstrafiken på landsväg sker i huvudsak på E20 och länsvägarna mot Västerås, Katrineholm och Nyköping. I fråga om järnvägen är det persontransporter mot Stockholm som dominerar på Svealandsbanan och i nord-sydlig riktning sker framför allt tunga godstransporter på den gamla TGOJ-banan. Pendling sker till och från framför allt Stockholm och Västerås. En bangård för godstrafik, vilken rangerar bland annat farligt gods, finns i centrala Eskilstuna.

Eskilstuna flygplats i Kjula har viss civil flygverksamhet men en utökning av verksamheten planeras av kommunen i samband med utbyggnationen av Eskilstuna Logistikpark där de tre transportsystemen järnväg, motorväg och flyg förbinds. I Folkesta återfinns Eskilstuna kombiterminal som förbinder järnväg och väg.

På Mälaren går båttrafik med farligt gods till och från hamnar i Västerås och Köping. I Eskilstuna kommun finns inga industri- eller oljehamnar, men det finns gästhamnar i Sundbyholm, Torshälla och MälARBaden i Mälaren och gästhamnen Stora Kvisslaholmen i Hjälmaran.

I Eskilstuna kommun finns tio farliga verksamheter som omfattas av krav och skyldigheter enligt 2 kap 4§ i LSO. Det finns också nio verksamheter som klassas som Seveso-anläggningar och två av dessa omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagen.

I Eskilstuna ligger länets största sjukhus Mälarsjukhuset och kriminalvårdsanstalten Hällby som är en klass 1 anstalt. I kommunen finns även närmare 100 samlingslokaler som köpcentrum, nattklubbar och idrottsanläggningar där över 150 personer som kan ha dålig lokalkännedom kan komma att vistas samtidigt. Exempel på sådana samlingslokaler är Munktellbadet, Motorstadion, Sundbyholms Travbana, Munktellarenan, Stiga Sports Arena, Tunavallen, Lokomotivet, Tuna Park köpcentrum, ICA Maxi Stormarknad, Coop Forum och Leos Lekland.

I kommunen finns 24 badplatser för allmänheten, men även andra ställen där allmänheten badar som tex grusgropen i Hällby.

3 Styrning av skydd mot olyckor

Detta handlingsprogram är antaget 2022-xx-xx av kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun och gäller till 2026-12-31 eller till dess att det ersätts av ett nytt. Handlingsprogrammet ska revideras vid större förändringar eller minst en gång per mandatperiod. Miljö- och räddningstjänstnämnden ansvarar för räddningstjänstverksamheten enligt Lag om skydd mot olyckor inom Eskilstuna kommuns geografiska område.

Enligt 2 kap 7 § i förordningen om skydd mot olyckor får en länsstyrelse och en kommun meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand. Vakthavande räddningschef har givits delegation av miljö- och räddningstjänstnämnden att besluta om eldningsförbud utomhus för Eskilstuna kommun och samma funktion har regelbundet samråd med länsstyrelsen så att några motstridiga beslut i frågan inte tas.

4 Risker

En detaljerad riskutredning har utförts under 2021 där händelser som kan leda till räddningsinsats inom Eskilstuna kommuns geografiska område har analyserats. Även vid framtagandet av föregående handlingsprogram utfördes en analys. Dessa två ligger till grund för detta kapitel där riskerna är redovisade efter föreskrivna olyckstyper.

4.1 Övergripande

I Eskilstuna kommun har antalet larm till räddningstjänsten mellan 2016-2020 legat på i genomsnitt ca 1300 larm per år. I MSB:s statistisk- och analysverktyg IDA går det att från 2018 avläsa vilken typ av insats eller uppdrag som räddningstjänsterna åkt på inom ett geografiskt område. I Tabell 2 nedan ses fördelningen i medeltal av typ av insats eller uppdrag mellan 2018-2020 i Eskilstuna kommun.

Tabell 2 Räddningstjänstens insatser i genomsnitt per år under perioden 2018-2020

Typ av insats eller uppdrag	Antal insatser	Antal insatser per 1000 invånare
Räddningsinsats till olycka	289	2,71
Räddningsinsats till tillbud utan skada	354	3,32
Räddningsinsats till händelse utan risk för skada	429	4,02
Akut sjukvårdslarm	83	0,78
Annat uppdrag	44	0,42
Summa	1 199	11,25

Sett till antalet insatser per 1000 invånare ligger Eskilstuna kommun lägre än riksgenomsnittet 2019 på 12,36 totalt sett. Antalet räddningsinsatser enligt LSO till olyckor och tillbud per olyckstyp visas i medeltal för åren 2018-2020 i Tabell 3. I det antal som redovisas ingår inte räddningsinsats till händelse utan risk för skada vilka exempelvis omfattar automatlarm utan brandtillbud. Störst antal räddningsinsatser enligt LSO, olyckor och tillbud, görs inom Eskilstuna kommun till olyckstyperna brand eller brandtillbud utomhus, därefter trafikolyckor efterföljt av brand eller brandtillbud i byggnad. I jämförelse med riksgenomsnittet per 1000 invånare ligger Eskilstuna kommun lägre vad gäller trafikolyckor och högre vad gäller brand eller brandtillbud utomhus.

Tabell 3 Räddningsinsatser enligt LSO till olyckor och tillbud per olyckstyp i medeltal år 2018-2020

Olyckstyp	Antal insatser	Antal insatser per 1000 invånare
Brand eller brandtillbud utomhus	222	2,08
Trafikolycka	200	1,87
Brand eller brandtillbud i byggnad	106	0,99
Övrig händelse med risk för skada	40	0,37
Utsläpp av farligt ämne/fara för utsläpp	29	0,27
Nödständig person i andra fall	17	0,29
Naturolycka	11	0,10
Drunkning eller drunkningstillbud	6	0,06
Summa	630	6,04

4.2 Brand i byggnad

Varje år inträffar ca 100 bränder i byggnad inom kommunen men tendensen per 1000 invånare är minskande och antalet larm är färre än riksgenomsnittet.

Brand i bostad

De flesta bränder i byggnad förekommer i bostäder och främst i vanliga boenden i flerfamiljshus (i genomsnitt ca 45 bänder per år mellan 2018-2020), därefter villor/radhus/fritidshus. Under den senaste tioårsperioden (2011-2020) har åtta personer omkommit i bränder och sju av dessa i vanliga boenden (fyra i flerfamiljshus, två i villor och en person i fritidshus). Bränder sker främst i bostadsområden i ytterdelarna av centrala Eskilstuna. Några fåtal bränder i särskilda boenden inträffar varje år. Statistiskt kan det konstateras en liten ökning av antalet bränder i vanliga boenden. Utvecklingen i kommunen tyder på en ökad befolkningsmängd samt ett ökat byggande av bostäder. Andelen äldre personer som bor kvar och i vissa fall vårdas i hemmen ökar. Det medför att antal bränder i bostäder och dess konsekvenser kan förväntas öka i framtiden.

Brand i vårdmiljö

I vårdmiljö inträffar bränder några enstaka gånger per år. Bränderna har historiskt varit av mindre omfattning. En person har omkommit i vårdmiljö mellan år 2011-2020. Även om bränderna är ovanliga i vårdmiljö kan en brand få omfattande och långtgående konsekvenser på liv, egendom och miljö. Mälarsjukhuset, som även är regionsjukhus, är under ut- och ombyggnad vilket medför att fler byggnader utrustas med modernt brandskydd. Det kan medföra att konsekvenserna av bränderna blir mindre i framtiden, men förväntas inte bli färre.

Brand i skola eller förskola

Under den senaste tioårsperioden (2011-2020) har räddningstjänsten larmats till ca fem räddningsinsatser per år till brand eller brandtillbud i verksamheten skola och förskola. Även om bränderna är ovanliga kan en brand få omfattande och långtgående konsekvenser på liv och hälsa, egendom och miljö men även konsekvenser på samhället i stort. Antalet bränder i skola eller förskola bedöms inte förändras i framtiden.

Brand i allmänna verksamheter såsom handel, hotell, restaurang och danslokal

I allmänna verksamheter har under den senaste tioårsperioden (2011-2020) räddningstjänsten larmats till 51 händelser. Störst antal bränder har uppkommit i verksamheter tillhörande handel, därefter annan allmän verksamhet följt av danslokaler och minst antal bränder i idrott, bad och motionsverksamheter. Bränder i allmänna verksamheter är även de ovanliga men eftersom det kan vistas ett stort antal personer som inte har god lokalkännedom inom dessa verksamheter kan konsekvenserna bli omfattande – framför allt på liv och hälsa men även egendom och miljö. Antalet bränder i olyckstypen bedöms inte förändras i framtiden.

Brand i industri

Inom Eskilstuna kommun finns många industrier och lagerverksamheter. Några av dessa är även klassade som farlig verksamhet enligt Lag om skydd mot olyckor samt verksamheter enligt Sevesolagstiftningen. Under perioden 2018-2020 larmades räddningstjänsten på 25 insatser till verksamhetskategori industri. De flesta bränder har historiskt skett inom metall- eller maskinindustri.

Inom kommunen sker större etableringar av lagerverksamheter vilket kan innebära att antalet händelser till den verksamhetstypen kommer att öka. Även om bränder inom denna verksamhetstyp är ovanlig så kan konsekvenserna bli omfattande framför allt på egendom och miljö.

4.3 Brand utomhus

Varje år larmas räddningstjänsten i snitt till 220 bränder utomhus på år (2018-2020). Antalet har varierat kraftigt med tex 150 stycken år 2010 till strax över 300 år 2017.

Brand i skog och mark

Brand i skog och mark inträffar i genomsnitt 66 gånger per år (1998-2020). Vanligtvis inträffar de under dagtid i perioden april till augusti. Brandorsaken är oftast okänd men ca en fjärdedel av bränderna har bedömts vara avsiktliga.

I Eskilstuna kommun finns stora skogsområden med framför allt barrskog. Större sammanhängande skogsområden finns främst kring Näshtula, Bälgviken och de breder ut sig över kommungränserna.

Brand i skog och mark kan medföra att stora ekonomiska skogsvärden förloras men kan även påverka bebyggelse, infrastruktur och andra samhällsviktiga funktioner om brändernas omfattning blir stora.

I framtiden kommer klimatet att bli varmare vilket ökar risken för skogsbränder. Orsaken är bland annat att skogsbrandssäsongen blir längre, risken för åskväder ökar samt ökad risk för extremväder med hetta och torka. Det medför att ett ökat antal bränder i skog och mark med ökad intensitet kan väntas i framtiden.

Brand i fordon

Den vanligaste typen av brand utomhus är brand i fordon. I genomsnitt larmas räddningstjänsten på 87 insatser per år (2018-2020). Majoriteten av insatserna berör bränder i personbilar. 80 % av dessa bränder har inträffat under kvälls- och nattid och bedömningen är att 69 % är avsiktliga. Det är ovanligt att bränder i personbilar anläggs dagtid. 18 % av alla bränder i fordon har skett under färd.

Konsekvenserna av bränder i fordon är oftast begränsade till det berörda- och intilliggande fordon. Finns det större uppställningsplatser av fordon finns risk för stora ekonomiska konsekvenser, risk att branden sprider sig till byggnader eller annat skyddsvärt samt att det kan medföra skador på miljön under släckningsarbetet. Det finns även risk att bränder startar i tex fordon med farligt gods vilket kan medföra utmaningar att utföra insatser.

Bränder i fordon är oftast anlagda. Orsaken kan förknippas med social oro och därför är sannolikheten att dessa bränder även är att räkna med i framtiden. Räddningstjänsten står även inför utmaningen med ett ökat antal fordon med nya typer av drivmedel, framför allt i form av el och gas.

Brand i avfall eller återvinning utomhus

Räddningstjänsten larmas i genomsnitt på 32 insatser till brand eller brandtillbud i avfall eller återvinning utomhus per år (2018-2020). Ungefär hälften av bränderna har bedömts vara avsiktliga.

Vanligaste brandobjektet är sop- och återvinningscontainrar vilket precis som bränder i fordon kan förknippas med social oro. Under perioden har dock i genomsnitt en brand per år på deponi eller mellanlagring av avfall skett. Antalet bränder bedöms inte förändras i framtiden.

Inom Eskilstuna kommuns område finns flera avfallsanläggningar där verksamhetsutövaren har gått i konkurs och avfallet lämnats på anläggningen. I ett av fallen är avfallet inredningsdetaljer från fordonsdemontering och i ett annat osorterat byggavfall. Vid brand i någon av dessa anläggningar finns stor risk för komplicerade insatser med stora risker för skador på miljön och juridiska svårigheter kring ansvar.

4.4 Trafikolycka

Årligen inträffar i Eskilstuna i genomsnitt ca 200 trafikolyckor (2018-2020) som räddningstjänsten larmas till. Enligt räddningstjänstens egen statistik och Transportstyrelsens statistik från STRADA omkommer två till tre personer per år i trafikolyckor och ca 20 personer per år skadas svårt. Konsekvenserna av trafikolyckor påverkar främst liv och hälsa, men transportlederna som påverkas kan ofta få konsekvenser på samhället i stort då tex europavägar, riksvägar och järnvägsnätet måste stängas av under olycksarbetet. Riskbilden flyttas även till andra delar av Eskilstuna då vägtrafik behöver ledas om till vägnät som inte är utformade för den typen av trafik. En utmaning som räddningstjänsten står inför är fler fordon med alternativa drivmedel, främst gas- och eldrift.

Personbil

Den vanligaste olyckstypen är trafikolycka med personbil, ca 180 stycken per år som räddningstjänsten larmas till, där ca 56 % är singelolyckor. De flesta räddningsinsatser till trafikolyckor med personbil sker i centrala Eskilstuna, E20, på riksväg 56 och 53, länsväg 230 och 214. Trafikolyckor med personbil är den olyckstyp där flest omkommer. Antalet trafikolyckor med personbil bedöms inte förändras nämnvärt de kommande åren.

Tung lastbil och buss

Trafikolyckor med tung lastbil dit räddningstjänsten larmas sker i genomsnitt ca 15 gånger per år. (2018-2020). De flesta olyckor har skett i centrala Eskilstuna och längs europavägen, riksvägar och länsvägar. I centrala Eskilstuna har det förekommit flertalet olyckor då lastbilar har kört in i järnvägsviadukter. Olyckorna har sällan medfört några personskador men materiella skador på fordon och viadukter samt att tågtrafiken har varit stillastående tills viadukten besiktats. De har då medfört andra samhällsstörningar. Antalet trafikolyckor med tung lastbil bedöms inte förändras nämnvärt de kommande åren.

Räddningstjänsten larmas till ca tre trafikolyckor per år (2018-2020) där en tung buss är inblandad. Konsekvenserna av olyckorna har varit begränsade men risk finns att en olycka med en fullsatt buss kan få förödande konsekvenser med flertalet omkomna och skadade. Eskilstuna kommun har för avsikt att minska personbilsanvändandet med ökat antal bussturer. Tidigare ökning av antalet bussturer har inte medfört ökat antal olyckor där buss har varit inblandad. Ett ökat antal bussturer kan även medföra en positiv effekt på minskat antal olyckor med personbil.

Spårtrafikolycka

Genom Eskilstuna kommun går tågtrafik mellan Sala-Linköping och via Svealandsbanan. Trafiken varierar mellan persontrafik och godstrafik. Ett fåtal olyckor per år med spårtrafik har skett de senaste åren (2018-2020). De har inte medfört några stora konsekvenser avseende person-, egendoms- eller miljöskador men har medfört samhällsstörningar. De har främst varit förknippade med viltolyckor och påkörd person. Dock finns stor risk för att konsekvenserna av en tågolycka med fullsatt persontåg blir mycket omfattande. Vid utökning av logistikcentrum och kombiterminalen kan risken för tågolyckor vid godstransport öka. Inga större förändringar bedöms ske i persontågtrafiken.

Övriga trafikelement

I genomsnitt larmas räddningstjänsten till sju händelser per år (2018-2020) där motorcyklar eller mopeder är inblandade i trafikolyckor. Cyklister och fotgängare var inblandade i genomsnitt 12 trafikolyckor per år som räddningstjänsten larmats till. Då kommunen vill främja cyklister och gående framför fordonstrafik i centrum kan dessa olyckstyper förväntas fortsätta alternativt öka om inte trafiksäkerheten för dessa trafikanter ökas. Samtidigt ser räddningstjänsten fler händelser förknippade med elsparkcyklar. Konsekvenserna vid dessa typer av trafikolyckor är främst kopplade till liv och hälsa eftersom trafikanterna i de flesta fall är oskyddade.

4.5 Olycka med farliga ämnen

Räddningstjänsten larmas till ca 30 händelser med olyckor med farliga ämnen varje år (2011-2020). 90 % av händelserna gäller mindre utsläpp av drivmedel eller olja vid läckage från fordon. Vid ca tre händelser per år sker större utsläpp av farliga ämnen från anläggningar eller transport av farligt gods.

I Eskilstuna kommun finns flertalet anläggningar som hanterar större mängder farliga ämnen. Även om sannolikheten för att utsläpp av farliga ämnen vid anläggningar är låg kan konsekvenserna bli mycket stora. Sker ett utsläpp i tex Munktellbadet under en besöksintensiv period finns stor risk för liv och hälsa. Sker ett utsläpp av farligt ämne från någon av industrierna finns stor risk för liv och hälsa för de som vistas inom eller i anslutning till området. Det finns även stor risk för miljöskador vid utsläpp.

Inom Eskilstuna kommun transporteras farligt gods på väg, järnväg och till sjöss på Mälaren, både genomfartstrafik och transporter till lokala användare. Uppställningsplatser för farligt gods på järnväg finns även centralt på bangården i Eskilstuna. Drivmedel är den vanligaste ämnestypen som transporteras men det förekommer även transporter av brandfarlig-, giftig- eller frätande gas, starkt frätande syror mm. Sannolikheten för en olycka under transport av farliga ämnen är låg men konsekvenserna kan bli mycket stora. En olycka med transport av farliga ämnen medför en stor risk för liv och hälsa men även en stor risk för miljöskador. Inga större förändringar förväntas ske i hantering eller transport av farliga ämnen varvid risken bedöms oförändrad i framtiden.

Samtliga större utsläpp av farliga ämnen kan även orsaka stora samhällsstörningar på grund av att insatserna är komplicerade och kan påverka en stor yta.

4.6 Naturolycka

I och med klimatförändringar ökar risken för naturrelaterade händelser som kräver insats från räddningstjänsten. Klimatförändringar medför större risk för extremväder i form av stora nederbörds mängder på kort tid, långvarig nederbörd, längre perioder med kyla/värme, ökad risk för kraftiga vindar mm.

Stormskador

Den vanligaste olyckstypen som inträffar i Eskilstuna kommun som är förknippad naturolyckor är stormskador. Räddningstjänsten larmas årligen på ett tiotal händelser (1999-2020) föranledda av stormskador. Under de år då större stormar dragit in över Sverige har antalet insatser varit flest. Konsekvenserna av stormskador är framför allt egendomsskador och skador som påverkar infrastruktur så som elförsörjning, väg och järnvägsnät. Störningar på vägnätet påverkar även räddningstjänstens framkomlighet.

Översvämning

I Eskilstuna kommun finns flera insjöar varav Hjälmarens avvattnas genom Eskilstunaån till Mälaren. Översvämningsskarteringar visar att det finns stor risk för översvämningar i låglänta områden längs Mälaren, Hjälmarens och Eskilstunaån. Översvämningar orsakade av höga flöden eller stora nederbörds mängder inträffar i genomsnitt ca tre gånger per år. Konsekvenserna av översvämningar medför framför allt egendomsskador och skador som påverkar infrastruktur så som väg och järnvägsnät men det finns även risk för miljöskador om översvämningarna för med sig farliga ämnen eller svämmar över miljöfarlig verksamhet. Längs Eskilstunaån finns även kulturhistoriskt värdefulla byggnader vilka kan drabbas av översvämningar. Störningar på vägnätet påverkar även räddningstjänstens framkomlighet.

Ras och skred

En följd av översvämningar eller stora regnmängder är ras och skred. SGI:s översiktliga kartering av stabilitetsförhållanden visar att det finns risk för initialscred läng med hela Eskilstunaåns sträckning. Räddningstjänsten har endast larmats till fyra händelser förknippade med ras och skred de senaste 11 åren. Konsekvenserna av ras och skred medför framför allt egendomsskador och skador som påverkar infrastruktur så som väg och järnvägsnät, men nationella och internationella händelser har även medfört risk för liv och hälsa. Störningar på vägnätet påverkar även räddningstjänstens framkomlighet.

Snö- och isstormar

Kraftiga snöoväder har historiskt inträffat inom Eskilstuna kommun, men inga snö- eller isstormar. Bland annat har Eskilstuna kommun påverkats under 2012 och 2017 där konsekvensen främst varit störningar i trafiken. Konsekvenserna av kraftiga snöstormar medför framför allt påverkan på infrastruktur så som väg-, järnvägsnät, elförsörjning och egendomsskador men även liv och hälsa. De följd händelser som framför allt kan påverka räddningstjänsten är trafikolyckor och nedfallande träd som även påverkar räddningstjänstens framkomlighet men även och takkonstruktioner som påverkas till följd av stora snötyngder.

4.7 Drunkning

De senaste tio åren har räddningstjänsten i genomsnitt hanterat fem till sex drunkningar och drunkningstillbud per år. Ungefär en person per år omkommer i drunkningsolyckor och nationellt sett är de flesta som omkommer medelålders- och äldre män. Inom Eskilstuna kommun har olyckor främst skett förknippat med bad, i annat fall okänt men även i samband med transport med båt eller annan vattenfarkost. De flesta insatser sker i Eskilstunaån och därefter någon av sjöarna Mälaren, Hjälmaren, Borsöknasjön men även i Grusgropen i Hällby. Även om inga drunkningsolyckor har skett förknippade med isaktiviteter så finns risken då framför allt långfärdsskridskoåkning och isfiske förekommer inom kommunen under vinterhalvåret. Antalet drunkningsolyckor och tillbud bedöms varken öka eller minska i framtiden.

Höjd beredskap

Länsstyrelsen har vid skrivande stund inte tagit fram någon beskrivning av aktuell hotbild. Vidare samråd kommer att ske med Länsstyrelsen och kommunen. Dock kan det konstateras att det inom kommunen finns militärstrategiska mål som vid angrepp kan kräva insatser med hjälp av räddningstjänstens resurser.

5 Värdering

De flesta bränder i vanliga boenden sker i centrala delar av kommunen. Bränder i småhus är vanligare i de mindre tätorterna eller på landsbygden. De flesta omkommer vid bränder i flerfamiljshus. Andelen äldre personer som bor kvar hemma ökar. Den största vårdverksamheten och de större samlingslokalerna är placerade i centrala delar av kommunen. Industriverksamheterna är placerade i eller i anslutning till tätorterna.

De vanligaste bränderna utomhus är brand i fordon. Räddningstjänsten står inför utmaningarna att bränderna kan vara förknippade med social oro och att nya drivmedel införs i större omfattning. Dessa typer av bränder kan förväntas förekomma i samma omfattning som tidigare eller i ökad omfattning beroende på samhällsutvecklingen.

Räddningstjänsten står även inför utmaningen med klimatförändringar som sannolikt medför att det kommer inträffa fler och mer omfattande bränder i skog och mark. Skogsområden sträcker sig även över kommungränser vilket medför att samverkan är extra viktigt.

Bränder på deponier är ovanliga men förekommer. På flera platser i Sverige finns avfallsdepåer där verksamhetsägaren har gått i konkurs. En nationell förändring i lagstiftning kan krävas för att dessa deponier inte ska lämnas till samhällets ansvar och förhoppningen är att befintliga anläggningar tas om hand för att minska risker för stora konsekvenser.

De flesta trafikolyckor sker i centrala Eskilstuna och på de större vägnäten. Eskilstuna kommun har för avsikt att öka antalet bussturer vilket medför att antalet trafikolyckor där buss är inblandad kan öka något i framtiden. Förhoppningsvis kan det minska antalet trafikolyckor med personbil i centrala Eskilstuna, men sannolikheten att de långväga transporterna med personbil på europavägar, riksvägar och länsvägar kommer att fortsätta i samma omfattning är stor. Förändringen kan även medföra ett högre antal trafikolyckor med oskyddade trafikanter. Trafiktätheten för tunga lastbilar förväntas inte minska vilket medför att dessa trafikolyckor kan förväntas i framtiden. Tågtrafiken, då främst godstrafiken, kan eventuellt öka då logistikcentrum i Kjula och kombiterminalen i Folkesta är under utbyggnad. Konsekvenserna av en större trafikolycka med en fullsatt buss eller persontåg kan bli mycket omfattande, även om sannolikheten är låg.

Majoriteten av olyckor med farliga ämnen är begränsade utsläpp av drivmedel och oljor från fordon. Större utsläpp av farliga ämnen kan ske från anläggningar och vid transport av farligt gods med stor risk för liv och hälsa samt miljön. Majoriteten av anläggningarna som hanterar större mängder farliga ämnen ligger i anslutning till centralorten vilket medför att heltidsstationens resurser har kort insatstid. Transporter av farligt gods sker spritt över hela kommunområdet väg- och järnvägsnät vilket medför att det är svårt att förutse var olyckorna kan inträffa. Mälaren är statligt vatten men om utsläpp når land berör det den kommunen. Planering för oljepåslag på land ska hanteras enligt kommunens oljeskyddsplan, vilken dock inte är framtagna än.

Kraftiga vindar ger risk för stormskador i form av nedfallna träd och skadliga föremål som vinden sliter loss. Historiskt sett är det vanligaste att träd faller ner och blockerar trafik eller skadar egendom. Stormskador medför även risk att få konsekvenser på samhällsviktiga funktioner och störa viktig infrastruktur så som elförsörjning.

Översvämningar beror på höga flöden och stora regnmängder. Stora regnmängder förknippas främst med översvämningar via dagvatten- eller avloppssystem. Genom Eskilstuna rinner Eskilstunaån som fungerar både som avrinning från Hjälmaren och som utlopp för större delar av Eskilstuna tätorts dagvattensystem. Det medför att risk för översvämningar i Eskilstunaån finns i båda typorsakerna för översvämning. Historiskt sett sker ett fåtal översvämningar årligen inom Eskilstuna kommun. Konsekvenserna av översvämningarna har främst varit egendomsskador men det finns risk för att samhällsviktiga funktioner och infrastruktur drabbas. Ekebys reningsverk är placerad i anslutning till Eskilstunaån och kan påverkas vid översvämningar.

Földolyckor på grund av stora regnmängder kan vara ras och skred. Olyckstypen är väldigt ovanlig inom Eskilstuna kommun men SGI har gjort karteringar vilket visar på att det finns risk för initialscred längs med hela Eskilstunaån.

Snö- och isstormar är inget som historiskt har drabbat Eskilstuna kommun, men stora snömängder för med sig risk för ett ökat antal trafikolyckor, svårframkomliga vägar, tak som påverkas av snötyngder och skador på viktig infrastruktur så som elbortfall, störningar i tågtrafik mm.

Drunkningsolyckor och tillbud är ovanligt förekommande men risken finns och bedöms komma göra så framöver. Räddningstjänsten i Eskilstuna har en god förmåga till ytlivräddning med någon form av förmåga på samtliga stationer. Eskilstuna räddningstjänst har även avtal med räddningsdykare från Räddningstjänsten Mälardalen vilka larmas direkt på larmplan.

Sammantaget bedöms att räddningstjänsten behöver ha en förmåga att hantera alla ovanstående olyckstyper. Förmågan kan dock variera utifrån den lokala riskbilden inom kommunen. Huvudbrandstationen är placerad i norra delen av centrala Eskilstuna och i dagsläget nås största delen av den centrala tätorten inom en insatstid på 10 minuter. RiB- eller värnstationer är placerade i de större tätorterna utanför centrum och på landsbygden. Dock finns begränsningar mellan de norra delarna av tätorten och söderut genom att trånga passager genom centrumkärnan-, broar över Eskilstunaån- och järnvägsöverfarter måste passeras. Det medför att det kan ta längre tid för resurser från huvudbrandstationen att nå de sydvästra kommundelarna och att förstärka till Näshulta och Västermo.

Västermo RiB-station behöver, pga. längre insatstid för förstärkande resurser, en högre förmåga att under en längre tid själva hantera bränder, trafikolyckor, vattenlivräddning mm.

Inom kommunen har insatser värderats och bedöms i dagsläget kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Förmågan kan komma att behöva stärkas i och med samhällsutvecklingen, utbyggnad av bostadsområden, förändringar i trafiksituationer mm. För att möta det framtida behovet finns planer på att bygga ytterligare en brandstation i de sydvästra delarna av den centrala tätorten. För att möta de framtida klimatförändringarna behöver även räddningstjänstens förmåga att hantera konsekvenser av naturolyckor öka.

6 Mål:

Syftet med Lag om skydd mot olyckor beskrivs i den inledande paragrafen 1 kap 1§:

Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

De nationella målen för räddningstjänst anges i 1 kap 3§ och i 1 kap 3a§:

Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

De risker som kan föranleda räddningsinsats har analyserat och värderats i kap 4 och 5. Utifrån analysen och värderingen ska räddningstjänsten i Eskilstuna arbeta med följande mål inom hela sitt geografiska ansvarsområde för att uppnå ett likvärdigt skydd och en organisation som planeras och organiseras så att räddningsinsatser kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Räddningstjänsten Eskilstunas mål 2022-2026:

Samtliga mål gäller för hela Eskilstuna kommuns geografiska ansvarsområde för att uppnå tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor oavsett var olyckan sker.

Mål för att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid:

- Vid räddningsinsatser med stor sannolikhet att liv finns att rädda, så som brand i byggnad, trafikolyckor och drunkning ska framkörningstiden vara mindre än 10 minuter vid minst 80 procent av inkommande larm, högst 20 minuter i 98 procent av larmen och aldrig överstiga 30 minuter.

Mål för att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan genomföras på ett effektivt sätt:

- Ingen ska dö och antalet skadade ska minska vid bränder i byggnad.
- Omfattningen av bränder i byggnad ska minska.
- Efter påbörjad insats vid brand i skog och mark ska ingen brandspridning ske till byggnad.
- Konsekvenserna på miljön orsakat av släckvatten eller utsläpp av farligt ämne ska minska.
- Räddningstjänstens förmåga att hantera naturolyckor ska öka.

7 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Nedan beskrivs räddningstjänstens verksamhet och förmåga och hur den varierar utifrån den lokala riskbilden.

7.1 Övergripande

Eskilstuna heltidsstation ligger placerad i centrala delar av tätorten. Bemanningen är en insatsledare, minst en styrkeledare och åtta brandmän i jour dygnet runt, året om. Stationen har förmåga att hantera alla typer av olyckor och där finns flest specialresurser. Resurser från heltidsstationen är förstärkande till RiB- stationer och räddningsvärn.

Torshälla är en RiB-station med 1+4. Styrkeledaren och en brandman åker normalt själva i var sitt första insatsfordon. Västermo är en RiB-styrka med 1+4 där styrkeledaren normalt åker själv i ett första insatsfordon. Västermo har ökad förmåga för att hantera bränder, trafikolyckor, egen vattenenhet samt båt eftersom förstärkning från huvudstationen tar längre tid och att Hjälmaren ligger till stor del inom deras insatsområde. Torshälla och Västermo har förmåga till utrymning via bärbar stege upp till 11 meter.

Ärla är en kombinerad RiB- och räddningsvärnstation där en RiB-brandman normalt åker i eget första insatsfordon och resterande räddningsvärnpersonal åker med fordon från brandstationen. Vissa av personerna som åker som första insatsperson är utbildade räddningsledare vilket medför att de i vissa fall kan klara mindre händelser utan förstärkning från huvudbrandstationen. En resurs för omhändertagande av släckvatten finns även placerad på stationen och kan nyttjas inom hela kommunen. Näshulta är ett räddningsvärn med förmåga att hantera mindre händelser. I Kvicksund finns en RiB-brandman stationerad och åker i eget första insatsfordon. Huvudbrandstationen förstärker till Ärla och Näshulta vid händelser.

Tillhörande Västermo, Näshulta och Ärla finns även skogsbrandvärn med ca 15 personer tillhörande varje station. De kan kallas in som resurs vid bränder i skog och mark.

Samtliga resurser ovan finns normalt tillgängliga dygnet runt, året om.

Figur 1 Brandstationer/Resursers placering

Station	Personella resurser	Anspänningstid	Specialresurser
Eskilstuna	1 insatsledare 1 styrkeledare 8 brandmän	90 s	Högre ledningsresurs Höjdfordon Tung räddning Rökdykare avancerad nivå Kemskyddsresurs Skogsbrandsresurs Större båt på kärre Räddningsbåt, sommartid i Sundbyholm Höghöjdsräddning Jordningsutrustning järnväg Rötskyddsresurs Terrängfordon Skumresurs Cafs/Skärsläckare
Torshälla	3 brandmän RiB 1 brandman RiB 1 styrkeledare RiB	5 min * *	
Västermo	4 brandmän RiB 1 styrkeledare RiB	5 min *	Skogsbrandvörn Större båt Skumresurs
Ärla	3 brandmän värn 1 brandman RiB	5 min *	Skogsbrandvörn Släckvattenhanteringsresurs Liten båt
Näshulta	3 brandmän värn	10 min	Skogsbrandvörn Skärsläckare Liten båt
Kvicksund	1 brandman RiB	*	

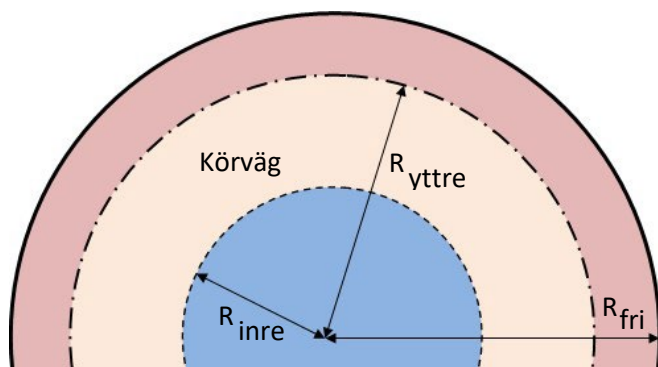
Tabell 4 Brandstationer och resurser

* Första insatsperson har eget utryckningsfordon och utrustning för att vid larm kunna åka direkt från hem/ arbetsplats el motsvarande till olycksplats.

Den förmåga som beskrivs kan uppnås under förutsättning att brandpostsystem är utformade enligt kapitlet *Brandvattenförsörjning*, uppställningsplatser för höjdfordon, räddningsvägar, uppställningsytor för bärbara stegar är utförda enligt Brandskyddsföreningens handbok Brandskydd i Boverkets byggregler BBR 29 med följande tillägg:

Räddningsvägar och uppställningsplatser som är försedda med trafik hinder så som bom eller motsvarande ska lätt kunna öppnas med låsanordning (brandkårslås) utformad enligt SS 3654.

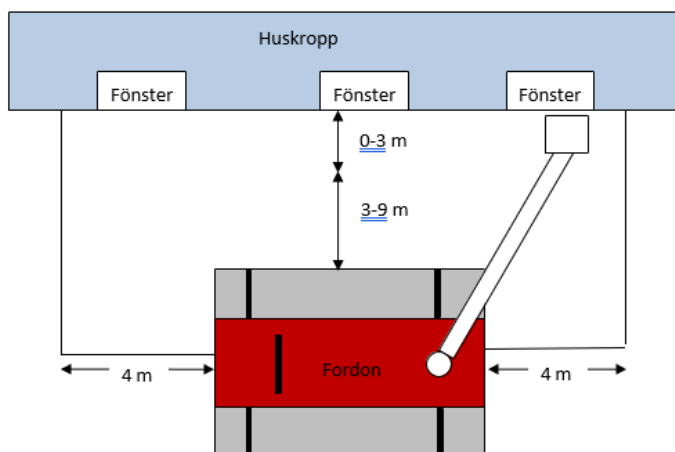
Kurvor i och till räddningsvägar ska utformas enligt nedanstående figur:

Figur 2 Utformning räddningsväg vid kurvor

- Inre svängradie (R_{inre})= 7m
- Yttre svängradie (R_{yttre})= 11m
- Hinderfri svängradie R_{fri} = 12,5m (ska vara hinderfri mellan 1,5m-4m över marken pga. bilens utformning)

Uppställningsplatsen ska utformas enligt handboken med undantagen enligt nedan:

Figur 3 Utformning uppställningsplats höjdfordon

Uppställningsplatsen ska kunna nå utan att backa fordonet. Uppställningsplatsen ska vara förlagd utanför de balkonger eller fönster som avses. Avstånd mellan husvägg och uppställningsplatsen ska inte understiga 3 m och inte överstiga 9 m. Den hårdgjorda ytan ska vara 5 m bred och 12 m lång. Höjdfordonets räckvidd sträcker sig 4 meter framför och bakom fordonet.

Kompetenser

Inom räddningstjänsten Eskilstuna ska respektive funktion ha **lägst** den formella kompetensnivå som anges i tabellen nedan.

Befattning	Formell kompetens
Insatsledare	Räddningsledare B eller motsvarande kompletterad med utbildning i stabsmetodik
Styrkeledare heltid	Räddningsledare A eller motsvarande
Brandman heltid	Utbildning i skydd mot olyckor eller motsvarande
Brandman heltid vikarie	Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap (Grib) eller motsvarande
Styrkeledare RIB	Räddningsledare A eller motsvarande
Brandman RIB	Preparand/Grib eller motsvarande
Brandman värn	Inga formella krav – intern utbildning

Tabell 5 Kompetens

Förmåga under höjd beredskap

Samtliga resurser och dess förmåga som finns tillgängliga i fredstid bedöms även kunna nyttjas vid höjd beredskap.

Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Med utgångspunkt från den drabbades hjälpbehov och att så snabbt som möjligt kunna genomföra skadeavhjälpande åtgärder finns avtal med räddningstjänstorganisationerna i angränsande kommuner. Avtalen innebär att den till olyckan närmaste räddningsstyrkan, oavsett kommun- eller länsgräns, larmas som första resurs till olycksplatsen. I samtliga samverkansavtal finns även möjlighet att larma varandras resurser som förstärkningsresurser vid stora olyckor.

En resurs för omhändertagande av släckvatten finns stationerad vid och bemannas av Ärla brandvärn. Resursen är framtagen i samarbete med Räddningstjänsten Strängnäs.

I Kvicksund (vid läns- och kommungränsen till Västmanland och Västerås) finns en gemensam, för räddningstjänsten Eskilstuna och Räddningstjänsten Mälardalen, första insatsperson (FiP).

I samverkansavtalet med Räddningstjänsten Mälardalen ingår även assistans med vattendykare vid drunkningsolyckor inom Eskilstuna kommun.

Alarmering av räddningsorganet

Räddningstjänsten i Eskilstuna har avtal med SOS Alarm AB. När samtal inkommer larmar SOS Alarm AB:s räddningsåtgörare räddningsresurser enligt larmplan beslutad av räddningschefen alternativt enligt beslut av Vakthavande befäl. Utlarmning sker på två av varandra oberoende vägar, IP och Rakel. I händelse av avbrott eller störningar i telenäten hänvisas allmänheten via "Viktigt meddelande till allmänheten" till brandstationerna i kommunen där larmning av räddningstjänsten kan ske via en utvändigt larmknapp.

Eskilstuna räddningstjänst är anslutna till det digitala radiosystemet Rakel. Via Rakel sker kommunikation inom organisationen men även med samverkande organisationer som polis, ambulans, andra räddningstjänster och samhällsfunktioner.

Brandvattenförsörjning

Inom Eskilstuna kommun ansvarar det kommunalägda bolaget Eskilstuna Energi och Miljö AB (EEM) för VA. I uppdraget ingår nyetablering, förnyelse och underhåll av brandposter som en del av det allmänna vattenledningsnätet. Brandposterna är uppdelade i primära och sekundära brandposter. En överenskommelse finns mellan EEM och räddningstjänsten där räddningstjänsten utför funktionskontroller av primära och sekundära brandposter. Brandpostsystemet är utformat antingen som konventionellt- eller alternativt brandpostsystem. Större delarna av Eskilstuna kommuns tätort har ett konventionellt brandpostsystem men alternativt brandpostsystem tillämpas bl. a. i Alberga, Odlaren, delar av Borsökna, delar av Torshälla (Roxnäs, Väsbyholm, MälARBaden), delar av Hällbybrunn och Kvicksund.

Konventionellt brandvattensystem är det vanligaste systemet som används i Sverige. Detta system bygger på att vatten för brandsläckning tas ut direkt från en närbelägen brandpost.

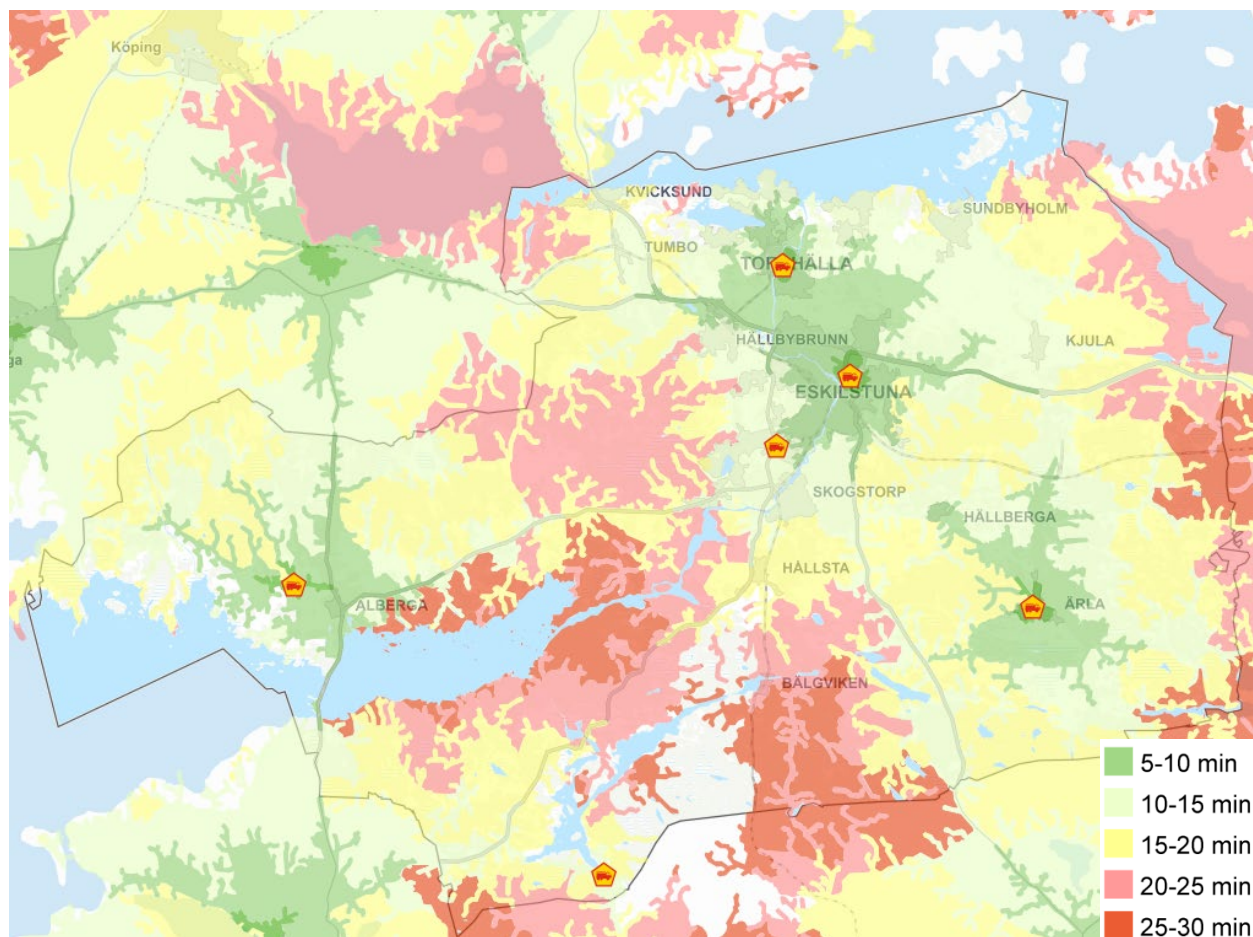
Alternativt brandpostsystem kan i vissa fall tillämpas och bygger på glesare brandposter med högre flöde samt tillgång till minst två tankbilar per insats. En tankbil lossar vatten och fyller släckbilens tank på brandplatsen samtidigt fyller en andra tankbil sin tank från brandpost. Därefter sker växelvis fyllning och lossning.

Krav på dimensionering och utformning av brandpostsystem ska följa Svenskt vattens publikation, *Distribution av dricksvatten, P114* med undantag att inom Eskilstuna kommun accepteras 200 meters avstånd mellan brandposter.

Responstid

För kommunens medborgare är det mest intressant att känna till hur lång tid det tar från att medborgaren har ringt 112 tills att räddningstjänsten kan påbörja en insats i olika delar i kommunen. Nedan visas kartbilder med en s.k. responstid, dvs tiden från att SOS Alarm AB besvarar larmsamtalet tills att en insats påbörjas.

Samtliga stationer

Figur 4 Karta med responstid från samtliga stationer inom Eskilstuna kommun med omnejd. Responstid: SOS Alarm AB:s larmhanteringstid 120 sek, anspänningstid enligt tabell 4, körtid beräknad från brandstation, angreppstid 120 sek. Gäller första insatsperson där de finns tillgängliga.

Varning och information till allmänheten

Vid allvarliga olyckor, inom eller utom kommunens gränser, ska allmänheten kunna varnas genom viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Det finns möjlighet för den övergripande ledningen att använda sig av varningsmeddelande (omedelbar risk) eller myndighetsmeddelande (mindre omedelbar risk). Ett VMA sänds alltid i radio/TV och varningen kompletteras i vissa fall genom att ljudsändare utomhus används. Detta sker genom att signalen "Viktigt meddelande" ljuder och kan aktiveras från den ordinarie räddningscentralen alt av SOS. Utomhussignalen följs alltid av information i radio och TV. Signalen "Faran över" sändas när risken är över.

7.2 Per olyckstyp

Nedan beskrivs räddningstjänstens förmåga vid olika olyckstyper utifrån den effekt som ska uppnås, nyckeluppgifter och nyckelresurser för att uppnå effekten. Förmågan beskrivs per brandstation/räddningsresurs.

Brand i byggnad

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Hindra brandspridning	Utföra utvändig släckning	Släckresurs
Nivå 2	Rädda liv/släcka brand	Släcka/begränsa/livrädda utan rökdykning	Självskydd
Nivå 3	Underlätta insats	Bygga upp slangsystem inför ankommande rökdykande resurs	Släckbil
Nivå 4	Rädda liv	Livräddning med stege upp till 11 meter	Bärbar stege
Nivå 5	Rädda liv/släcka brand	Rökdykning i normal riskmiljö	Rökdykare
Nivå 6	Släcka brand/hindra brandspridning	Alternativt brandpostsystem	Tankbil
Nivå 7	Rädda liv/släcka brand	Släcka/begränsa brand, rädda liv på ö	Större båt
Nivå 8	Rädda liv/släcka brand	Rökdykning i komplicerad miljö	Rökdykare avancerad nivå
Nivå 9	Rädda liv	Livräddning med höjdfordon upp till 23 meter	Höjdfordon
Nivå 10	Förhindra skador på miljö	Omhänderta släckvatten	Släckvattenhanteringsresurs

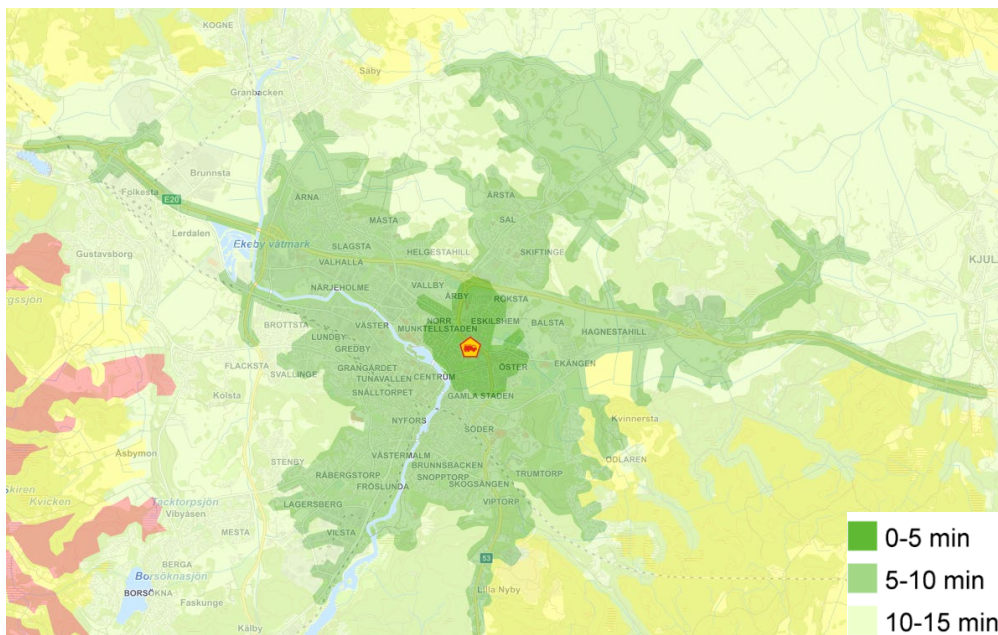
Tabell 6. Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för brand i byggnad

Station/Resurs	Eskilstuna	Västermo	Torshälla	Ärla	Näshulta	Kvicksund
Nivå 1	X	X	X	X	X	X
Nivå 2	X	X	X	X	X	X
Nivå 3	X	X	X	X	X	
Nivå 4	X	X	X			
Nivå 5	X	X	X			
Nivå 6	X	X				
Nivå 7	X	X				
Nivå 8	X					
Nivå 9	X					
Nivå 10				X		

Tabell 7 Förmåga brand i byggnad per station/resurs

Förmåga utrymning via höjdfordon

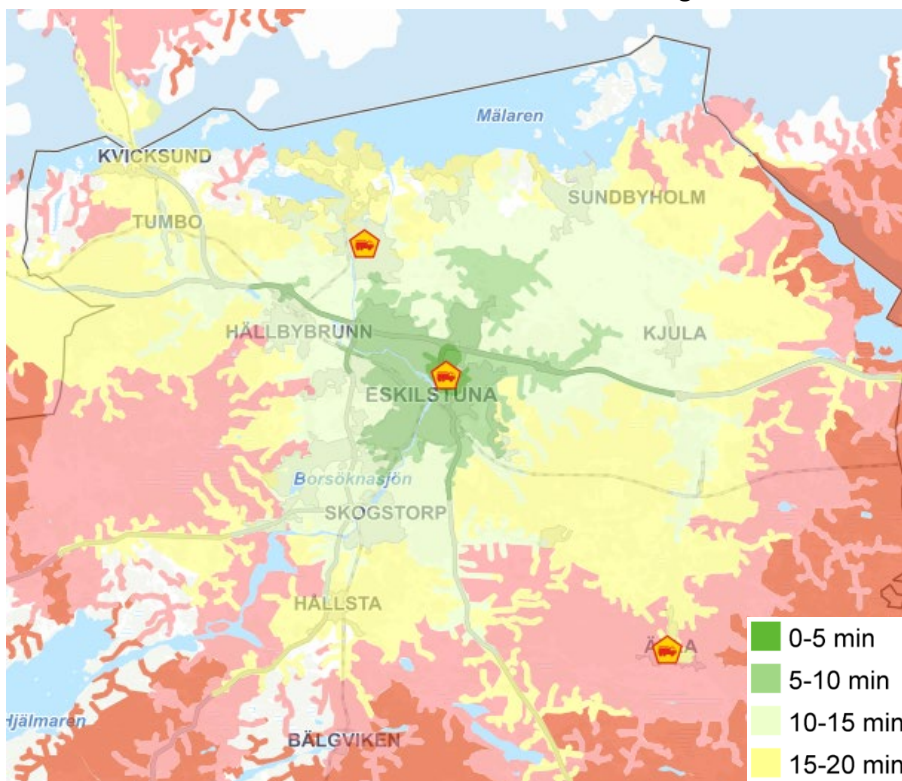
Station Eskilstuna har förmåga att utrymma personer via höjdfordon upp till 23 meter. Nedan visas kartor över insatstider för höjdfordon.

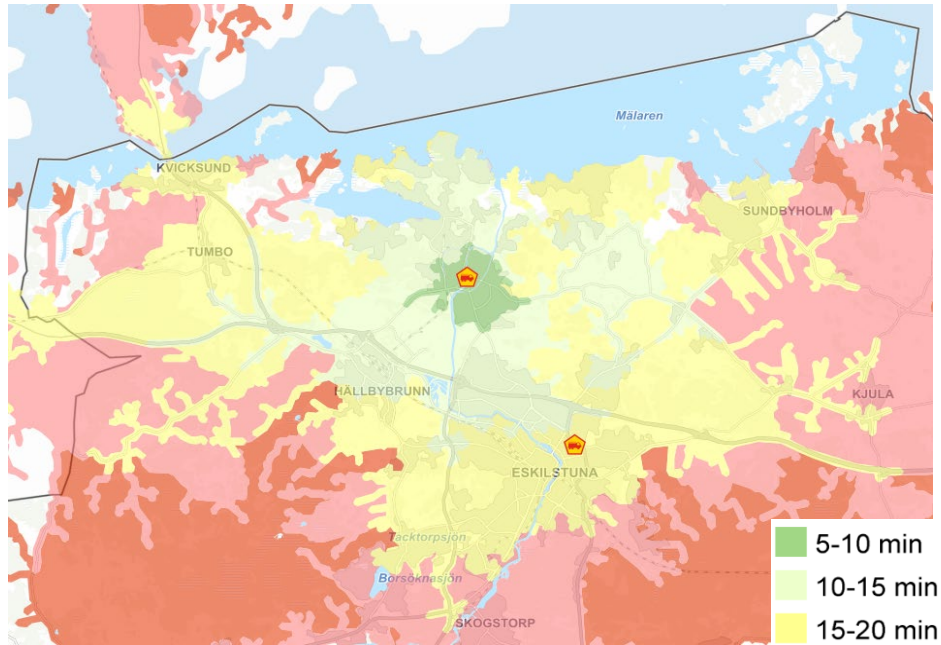
Figur 5 Karta med insatstid från station Eskilstuna. Insatstid: anspänningstid 90 sek, körtid, angreppstid 120 sek.

Förmåga utrymning via bärbar stege

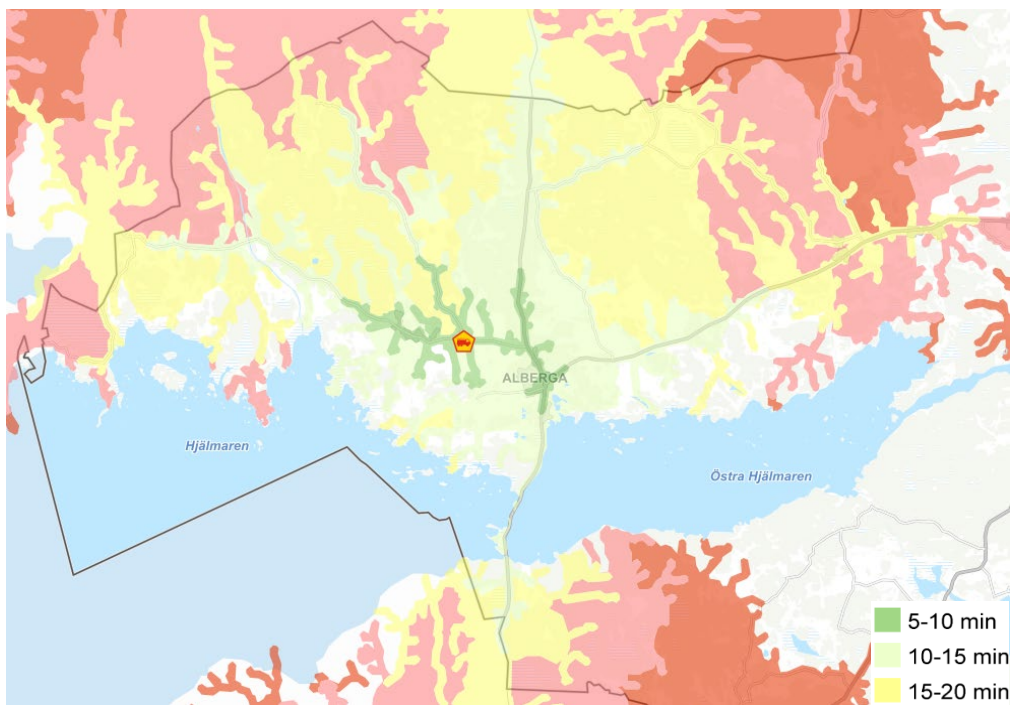
Station Eskilstuna, Torshälla och Västermo har förmåga att utrymma personer via bärbar stege upp till 11 meter. Nedan visas kartor över insatstider för resurs med bärbar stege.

Figur 6 Karta med insatstid från station Eskilstuna. Insatstid: anspänningstid 90 sek, körtid, angreppstid 120 sek.

Figur 7 Karta med insatstid från station Torshälla. Insatstid: anspänningstid 5 min, körtid, angreppstid 120 sek.

Figur 8 Karta med insatstid från station Västermo. Insatstid: anspänningstid 5 min, körtid, angreppstid 120 sek.

Brand utomhus

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Släcka/begränsa brand	Ta upp vatten från öppet vattentag	Motorspruta
Nivå 2	Släcka/begränsa brand	Påbörja släckning vid vägen	Släckresurs
Nivå 3	Släcka/begränsa brand	Med hjälp av vattenspridare kunna bygga upp begränsningslinjer	Räddningspersonal
Nivå 4	Släcka/begränsa brand	Hantera fordonsbränder Hantera mindre bränder i skog och mark Kunskap om kända släckmetoder för brand i skog Hantera bränder i fordon, containrar, papperskorgar samt mindre deponier	Släckresurs
Nivå 5	Släcka/begränsa brand	Hantera större skogsbränder	Skogsbrandvårn
Nivå 6	Släcka/begränsa brand	Mobil brandvattenförsörjning	Tankbil
Nivå 7	Släcka/begränsa brand	Hantera brand utomhus på ö	Större båt
Nivå 8	Släcka/begränsa brand	Bygga upp grovslangsystem 400 meter från öppet vattentag	Slangsystem
Nivå 9	Släcka/begränsa brand	Hantera större skogsbränder	Skogsbrandsresurs Terrängfordon
Nivå 10	Förhindra brandspridning	Tolka brandriskvärden	Högre ledningsresurs
Nivå 11	Förhindra skador på miljö	Omhänderta släckvatten	Släckvattenhanteringsresurs

Tabell 8 Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för brand utomhus

Förmåga Brand utomhus

Station/Resurs	Eskilstuna	Västermo	Ärla	Näshulta	Torshälla	Kvicksund
Nivå 1	X	X	X	X		X
Nivå 2	X	X	X	X	X	
Nivå 3	X	X	X	X	X	
Nivå 4	X	X	X	X	X	
Nivå 5		X	X	X		
Nivå 6	X	X				
Nivå 7	X	X				
Nivå 8	X			X		
Nivå 9	X					
Nivå 10	X					
Nivå 11			X			

Tabell 9 Förmåga brand utomhus per station/resurs

Trafikolycka

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Förhindra följdolyckor/säkra arbetsplats	Säkra olycksplats mot trafik och brand	Räddningsfordon, skyltar, hastighetsbegränsande utrustning, släckutrustning
Nivå 2	Rädda liv	Livsuppehållande sjukvård	Räddningspersonal
Nivå 3	Rädda liv	Skapa tillträde till patient för enkla livräddande åtgärder	Klipputrustning enkel (kombiverktyg)
Nivå 4	Rädda liv	Losstagnation av fastklämd person i personbil som står på fyra hjul	Klipputrustning
Nivå 5	Rädda liv	Losstagnation av fastklämd person i personbil som ligger på sidan eller tak	Klipputrustning
Nivå 6	Rädda liv	Säkra olycksplats	Jordningsutrustning järnväg
Nivå 7	Rädda liv	Losstagnation av fastklämd person i lastbil/buss/tåg	Tung räddning
Nivå 8	Rädda liv	Avancerad losstagnation av fastklämd person i personbil	Losstagningsutrustning avancerad

Tabell 10 Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för trafikolycka

Förmåga Trafikolycka

Station/Resurs	Eskilstuna	Västermo	Torshälla	Näshulta	Ärla	Kvicksund
Nivå 1	X	X	X	X	X	X
Nivå 2	X	X	X	X	X	X
Nivå 3	X	X	X	X	X	
Nivå 4	X	X	X			
Nivå 5	X	X				
Nivå 6	X					
Nivå 7	X					
Nivå 8	X					

Tabell 11 Förmåga trafikolycka per station/resurs

Utsläpp farligt ämne

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Rädda liv, stoppa, begränsa, förhindra utsläpp	Stoppa ett mindre utsläpp (uppsamling) Identifiering av farliga ämnen (skyltar/farlighetsnr/UN-nummer) Spärra av initialt riskområde	Räddningspersonal
Nivå 2	Rädda liv/Släcka/begränsa brand	Släcka mindre spillbrand med skum	Skummoppe
Nivå 3	Rädda liv, stoppa, begränsa, förhindra utsläpp	Livräddning Bygga upp saneringsbana Livräddande personsanering Göra zonindelning Identifiera ämnen och risker	Släckbil
Nivå 4	Rädda liv/Släcka/begränsa brand	Släcka större spillbrand med skum	Skumresurs
Nivå 5	Rädda liv, stoppa, begränsa, förhindra utsläpp	Kunskap om anläggningsrisker, beslutsstöd och externa resurser	Högre ledningsresurs
Nivå 6	Rädda liv, stoppa, begränsa, förhindra utsläpp	Kemdykning Stoppa ett större utsläpp Hantera indikeringsutrustning	Kemdykare Kemskyddsresurs
Nivå 7	Förhindra skador på miljö	Omhänderta släckvatten	Släckvattenhanteringsresurs

Tabell 12 Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för utsläpp farligt ämne

Förmåga Utsläpp farligt ämne

Station/Resurs	Eskilstuna	Västermo	Torshälla	Ärla	Näshulta	Kvicksund
Nivå 1	x	x	x	x	x	x
Nivå 2	x	x	x	x	x	
Nivå 3	x	x	x			
Nivå 4	x	x				
Nivå 5	x					
Nivå 6	x					
Nivå 7				x		

Tabell 13 Förmåga utsläpp farligt ämne per station/resurs

Naturolycka

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Rädda egendom/ återställa infrastruktur	Röja enstaka träd över väg	Tigersåg/vinsch
Nivå 2	Rädda egendom	Hantera och begränsa vattenskada	Pumpar
Nivå 3	Rädda egendom/ återställa infrastruktur	Hantera stormfälld skog	Motorsåg Utbildad personal
Nivå 4	Rädda liv/egendom	Säkra, risk för nedfallande föremål	Taksäkring
Nivå 5	Rädda egendom	Hantera omfattande vattenskada	Större/flertalet pumpar/opsamlingskärl
Nivå 6	Rädda liv/egendom	Förmåga till rappellering	Rappelleringsutrustning med rescue pack
Nivå 7	Rädda liv/egendom	Säkra risk för nedfallande föremål avancerad	Höjdfordon
Nivå 8	Rädda liv/egendom	Stabilisera byggnadskonstruktion	Tung räddning

Tabell 14 Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för naturolycka

Förmåga Naturolycka

Station/Resurs	Eskilstuna	Ärla	Torshälla	Västermo	Näshulta	Kvicksund
Nivå 1	x	x	x	x	x	x
Nivå 2	x	x	x	x	x	x
Nivå 3	x	x	x	x	x	
Nivå 4	x	x	x	x	x	
Nivå 5	x	x				
Nivå 6	x					
Nivå 7	x					
Nivå 8	x					

Tabell 15 Förmåga naturolycka per station/resurs

Drunkning

Nivå	Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nivå 1	Rädda liv	Närsök längs strandlinje	Räddningspersonal
Nivå 2	Rädda liv	Markering av position där försvunnen person senast sågs	Räddningspersonal
Nivå 3	Rädda liv	Livräddning med frälsarkrans och kastlina från land	Räddningspersonal
Nivå 4	Rädda liv	Närsök i mörker med värmekamera	Värmekamera
Nivå 5	Rädda liv	Ytlivräddning med dräkt, hansabräda och räddningslina	Hansabräda Torrdräkt
Nivå 6	Rädda liv	Islivräddning med hansabräda och räddningslina	Hansabräda Torrdräkt
Nivå 7	Rädda liv	Livräddning från liten båt	Liten båt
Nivå 8	Rädda liv	Rädda personer i sjönöd på insjö	Större båt Nautisk förmåga/kompetens
Nivå 9	Rädda liv	Rädda personer i sjönöd på Mälaren	Räddningsbåt
Nivå 10	Rädda liv	Fridyk vid ytlivräddning, initialt sök	Fridykutrustning, utbildad personal

Tabell 16 Effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser för drunkning

Förmåga Drunkning

Station/Resurs	Eskilstuna	Västermo	Näshulta	Ärla	Torshälla	Kvicksund
Nivå 1	X	X	X	X	X	X
Nivå 2	X	X	X	X	X	X
Nivå 3	X	X	X	X	X	X
Nivå 4	X	X	X	X	X	X
Nivå 5	X	X	X	X	X	
Nivå 6	X	X	X	X	X	
Nivå 7	X	X	X	X		
Nivå 8	X	X				
Nivå 9	X					
Nivå 10	X					

Tabell 17 Förmåga drunkning per station/resurs

7.3 Ledning av räddningstjänsten

Räddningstjänstverksamheten i Eskilstuna samverkar i räddningsledningssystemet Räddningsregion Mälardalen (RRM) tillsammans med räddningstjänstverksamheterna i Strängnäs, Flen och Räddningstjänsten Mälardalen (RTMD). Räddningsledningssystemets övergripande ledning är uppbyggt med de gemensamma ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef, vakthavande befäl, regional insatsledare, larm- och ledningsbefäl samt larm- och ledningsoperatör. Räddningscentralen är utformad med redundanta tekniska system utifrån SOS Alarm AB:s krav och den övergripande ledningen arbetar i SOS Alarm AB:s teknikplattform Zenit/Coordcom. Den övergripande ledningens alternativa räddningscentral finns i närliggande SOS- central som kan bemannas direkt av larm- och ledningsoperatör samt av vakthavande befäl, larm- och ledningsbefäl och vakthavande räddningschef enligt nedan. Räddningsledningssystemet finns mer beskrivet i det styrande dokumentet *Ledningsdokument för räddningsregion Mälardalen*.

Vid hög belastning på grund av flertalet små händelser eller enstaka stor händelse aktiveras larm- och ledningsbefälet för att utöka räddningsledningssystemet förmåga. Via SOS Alarm AB kan även RRM:s stabsutbildade personal kallas in. I anslutning till den ordinarie samt den alternativa räddningscentralen finns stabsutrustning och utrymmen för att bedriva stabsarbete. Rutiner för stabsarbete finns framtagna och grundar sig på natomodellen med funktionerna R1-R9. I och med att RRM samverkar med att tillhandahålla stabspersonal kan arbetet bedrivas över tid. Stabspersonal kan verka i räddningscentralen likväl som på skadeplats. Rutiner för stabsarbete finns i dokumentet *Stabsorganisation Räddsam Mälardalen*.

Samtliga befäl med räddningsledarbehörighet har mandat ta beslut om att inleda eller avsluta räddningsinsats.

Under 2022 kommer beslut att tas hur räddningsledningssystemet Räddningsregion Mälardalen ska utvecklas. Antingen internt med ökat samarbete mot annan räddningscentral för att öka sin förmåga och robusthet alternativt i form av samgående med annan räddningscentral. Den utvecklade övergripande ledningen beräknas vara i drift till årsskiftet 2022/2023.

Vakthavande räddningschef (VRCH)

VRCH arbetar på delegation av räddningscheferna inom Räddningsregion Mälardalen och ansvarar för den kontinuerliga styrningen av räddningsledningssystemet. VRCH har rollen räddningsledningschef och ansvarar för inriktning/samordning för samtliga pågående räddningsinsatser samt beredskapshållning inom hela det geografiska ansvarsområdet. VRCH kan även ha rollerna räddningsledare eller samverkansperson.

VRCH ska tolka och besluta om organisationens roll, gränser för räddningstjänst, tilldelning av resurser för en specifik insats samt om nödvändigt kontakta/informera drabbat kommun samt samverkande myndigheter före, under eller efter räddningsinsats.

VRCH ska vidare bidra med chefskap och ledning vid större händelser eller flertalet mindre som belastar den totala. VRCH är ytterst ansvarig för nödvändiga akuta beslut som rör RRM:s helhet som kan uppkomma inom räddningstjänstverksamhetens ansvarsområde. VRCH larmas direkt vid förutbestämda larmtyper och har 60 minuter inställetid till ordinarie- samt alternativ räddningscentral, kan vara operativ på 90 sekunder via telefon och raket, dygnet runt alla dagar om året.

Vakthavande befäl (VB)

Funktionen har normalt rollen driftchef och driver det dagliga arbetet i den övergripande ledningen på uppdrag av vakthavande räddningschef. VB verkar även som inriktning- och samordningskontakt gentemot andra aktörer, ansvarar för beredskapshantering utifrån normal avsikt med beredskap samt kan vid behov vara räddningsledare och arbetsleda händelsevärderingen. VB har medlysning för inkommande 112-samtal som berör räddningstjänsten och kan direkt ta beslut om initial och fortsatt resurstilldelning.

VB, med stöd av med SOS Alarm AB, ansvarar för omvärldsbevakning dygnet runt, dvs följer samhällshändelser, väderhändelser mm i omvärlden och lokalt. Vid händelser som kan påverka räddningsledningssystemet vidtar VB vidare åtgärder.

VB ansvarar för att tidigt anpassa beredskapen och ledningskapaciteten utifrån den aktuella riskbilden. VB har 90 sekunders inställetid till räddningscentralen och 30 minuters inställetid till den alternativa räddningscentralen, är direkt operativ via telefon och raket dygnet runt alla dagar om året.

Larm- och ledningsbefäl (LB)

LB kan agera i rollerna beredskapshantering, händelsevärdering, räddningsledare samt samverkansperson. LB har även kompetens att vara stabschef och kan stödja i både system-, insats- och uppgiftsledning. LB har upp till 40 minuters inställetid till den ordinarie- eller alternativa räddningscentralen, kan bli operativ på 90 sekunder via telefon och raket, dygnet runt alla dagar om året.

Larm och ledningsoperatör (LOP)

LOP utgörs av SOS Alarm AB:s räddningsåtgörare som tjänstgör i räddningscentralen eller den alternativa räddningscentralen, normalt tillsammans med VB. LOP agerar i rollen händelsevärdering, sköter dokumentation och kommunikation mellan skadeplats och räddningscentralen samt kommunicera med samverkande blåljusorganisationers övergripande ledningsfunktioner.

LOP har mandat att verkställa initial resurstilldelning för räddningsinsatser utifrån larmplaner beslutade av räddningscheferna.

LOP tjänstgör sekundoperativt dygnet runt alla dagar om året. Vid behov av beslut eller åtgärder utanför LOPs mandat kontaktas/larmas VB som direkt kan ta beslut via telefon eller bemanna räddningscentralen inom 90 sekunder.

Regional insatsledare (RIL)

RIL intar vid händelser som kräver stort ledningsbehov rollen räddningsledare på skadeplats och arbetar med insatsledning. RIL kan även agera i rollen som sektionschef, storsektorchef och insatschef. RIL har förmåga att agera i stödjande roller i både system-, insats- och uppgiftsledning.

Med insatsledning menas att kunna agera räddningsledare vid en komplex situation och med god överblick på den rådande situationen. RIL har upp till 45 minuter inställetid till organisationernas tätorter, kan vara operativ på 90 sekunder via telefon och raket, dygnet runt alla dagar om året.

Insatsledare (IL)

Vid brandstationen i Eskilstuna finns en IL i jour med 90 sekunder anspänningstid. IL är normalt räddningsledare vid olyckor som kräver samverkansbehov med ett mindre ledningsbehov på skadeplats. IL arbetar med insatsledning samt uppgiftsledning. Insatsledaren kommer oftast vara på plats innan förstärkande styrkan anländer och kan då förmedla förberedande order till ankommande styrkor. Vid större olyckor kan IL agera i roller som insatschef eller storsektorchef för hela eller delar av händelsen. IL kommer främst att fokusera på metod och taktik för händelsen och att använda resurser på ett effektivt sätt samt att alltid följa upp resultatet. Insatsledarens responstid inom kommunen redovisas i **Fel! Hittar inte referenskölla..**

IL kommer vid större händelser att samarbeta kring metod och taktik med RIL för att tillsammans som ett ledningsteam hantera händelsen på bästa möjliga sätt. IL har förmåga att agera i stödjande roller i både system-, insats- och uppgiftsledning.

Insatsledare från räddningstjänsten i Eskilstuna fyller även denna funktion för räddningstjänsten i Strängnäs under vissa veckor per år. I framtiden kommer funktionen utredas tillsammans med grannkommuners motsvarande funktion.

Styrkeledare (SL)

Styrkeledare finns inom organisationen på heltidsstationen, på samtliga RiB- stationer och tidvis vid räddningsvärdet i Ärla. Styrkeledare vid RiB- stationer och Ärla har ett eget utryckningsfordon och utrustning för att vid larm kunna åka direkt från hem/ arbetsplats eller motsvarande till olycksplats. Styrkeledare kan vid mindre larm hantera händelsen på egen hand som räddningsledare där samordningsbehov mellan enheter är liten. Vid större händelser kommer styrkeledaren generellt bli tilldelad uppgifter som gruppen ska hantera, tex sektorchef men kan även agera i rollen som insatschef. Styrkeledarens insatstid redovisas i **Fel! Hittar inte referenskölla. - Fel! Hittar inte referenskölla..**

7.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Räddningstjänsten i Eskilstuna har förmåga att leda fem pågående mindre händelser samtidigt (med en enhet och ett befäl (3 SL+IL+RIL)) på skadeplats. Vakthavande befäl och Larm och ledningsbefäl har även möjlighet att vara räddningsledare på distans vid mindre insatser där tex endast räddningsvärdet deltar.

Vid stora händelser med högre ledningsbehov har räddningstjänsten förmågan att leda två samtidiga händelser (IL och RIL leder varsin insats).

Räddningstjänsten har även förmåga att hantera en större händelse med stort ledningsbehov (IL tillsammans med RIL). Samverkansavtal finns mellan samtliga räddningstjänstorganisationer som angränsar till Räddningsregion Mälardalen. Samtliga befäl inom Räddningsregion Mälardalen har delegation att vara räddningsledare inom regionens organisationer, vilket medför att det totala antalet räddningsinsatser som kan hanteras samtidigt kan ökas.

7.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Räddningstjänsten ska fungera såväl i fred som under höjd beredskap. Räddningstjänsten har, förutom sitt fredstida uppdrag, även nedanstående uppdrag vid höjd beredskap.

- upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel,
- kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt 8kap2§ LSO skall kunna fullgöras

Räddningstjänstens personal ska under höjd beredskap även delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningskydd.

Vid höjd beredskap prioriteras räddningstjänstverksamheten, tex så kan extern utbildning/ informationsinsatser, tillsyn och annan förebyggande handläggning läggas åt sidan. Schemaförändring för heltidspersonalen kan utföras till dygnstjänst med tjänstgöring vart annat dygn vilket kan ge en fördubbling av insatsstyrkans storlek.

I dagsläget har räddningstjänsten förmågan för utmärkning av farliga områden och viss förmåga till indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel. Förmågan till upptäckande och röjning av farliga områden behöver stärkas liksom förmågan att vidta åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel. Räddningstjänsten saknar än så länge stöd och vägledning från regeringen, riksdagen och ansvariga myndigheter hur räddningstjänsten ska organisera sig under krig eller krigsfara. Räddningstjänsten kommer fortsätta sitt arbete för höjd beredskap genom att:

- sträva efter att minst 90 % av medarbetarna är krigsplacerade vid räddningstjänsten
- samverka med kommunen för att skapa en krigsorganisation
- samverka med kommunen med framtagande av kontinuitetsplaner
- identifiera och stärka förmågan för tillkommande uppdrag

8 Uppföljning, utvärdering och lärande

Ett viktigt ingångsvärde i strävan mot gradvis lärande, utveckling och anpassning är att lära från de räddningsinsatser som genomförs. Framför allt behöver lärande ske från kommunens egna olycksundersökningar, men även genom att ta del av erfarenheter från insatser på andra håll i landet och slutsatser som kan dras av nationell statistik. Sådana lärdomar förtydligar riskbilden i kommunen och understryker hur riskerna bör värderas när kommunens mål för räddningstjänst tas fram.

Vart fjärde år eller vid behov ska handlingsprogrammet revideras. Inför revideringen ska programmet i sin helhet genomlysas för att identifiera om större förändringar i organisation, riskbild eller lokala förutsättningar föreligger och därför föranleder behov av justeringar.

Årligen sker uppföljning av måluppfyllelsen och redovisas till Miljö- och Räddningstjänstnämnden.

Uppföljning av olyckor

Efter en insats genomförs olycksundersökningar och insatsutredningar i olika omfattningar beroende på olyckans eller insatsens dignitet. Typ om omfattning av undersökningen/utredningen kan delas in i fyra nivåer.

Nivå 1

Efter varje insats upprättas en händelserapport där en enklare bedömning om händelseförlopp och insatsens genomförande utförs. Rapporten utgör underlag för statistik och framtida uppföljning som för faktaunderlag för en fördjupad utredning enligt nivå 3-4. Utförs av befäl som deltagit vid insatsen.

Nivå 2

För att fånga upp de erfarenheter som fås under de mindre händelserna kan personalen som var med på larmet, tillsammans eller enskilt, sprida sina erfarenheter genom ett formulär kallat "lärdomar från larm".

Nivå 3

En utökad undersökning genomförs som komplement till nivå 1 för att säkerställa delar så som olycksorsak, olycksförlopp och utförande av räddningsinsats. Utförs av befäl som deltagit vid insatsen tillsammans med utsedd brand- och olycksutredare.

Nivå 4

Utförs vid alla bränder och vissa andra olyckor med dödlig utgång, stora skador, särskilda orsaker eller förlopp samt tillbud eller skada på egen personal. Utredningen genomförs av utsedd brand- och olycksutredare.

Erfarenhetsåterföring

Erfarenheter som dras vid insatserna sprids genom att utredningarna regelbundet redovisas på övningar/utbildningar tillsammans med personalen. Vid behov av direkta åtgärder i räddningstjänstens arbets sätt eller utrustning ges berörda arbetsgrupper i uppdrag att vidta åtgärderna. Är åtgärderna oklara lämnas de vidare till räddningstjänstens operativa styrgrupp.

Bilaga A: Dokumentförteckning

I denna bilaga listas dokument som utgör underlag till och stödjer arbetet med handlingsprogrammet.

Innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor, Handbok, MSB , publikationsnr 1789 – juni 2021

Riskutredning: Beskrivning och analys av risker för olyckor i Eskilstuna kommun som kan leda till räddningsinsats. 2021-08-06.

Handlingsprogram för räddningstjänst 2020-2023, räddningstjänsten Eskilstuna – beslutad av kommunfullmäktige 2020-03-26.

Brandskydd i Boverkets byggregler BBR 29, Handbok Brandskyddsföreningen 2020

Avtal om samverkan mellan Sörmlands räddningstjänster, 2014-11-25

Samverkansavtal mellan Eskilstuna kommun, Strängnäs kommun, Flens kommun samt Mälardalens Brand- och Räddningsförbund avseende lednings- och stabsarbete vid räddningstjänst, rev 2019-01-25 med bilaga 1 rev 2020-12-17

Avtal sjöräddning mellan Nerikes brandkår och Eskilstuna kommun, 2000-05-23

Överenskommelse mellan Eskilstuna energi och miljö AB (EEM) samt Miljö- och räddningstjänsten (MoR) angående ansvar och hantering av brandposter inom Eskilstuna kommun, 2010-09-01

Samarbetsavtal mellan SOS Alarm och Räddningstjänsten Eskilstuna avseende kommunal räddningstjänst, Avtalsnr 83540SOS

Ledningsdokument för Räddningsregion Mälardalen. Version 2022-01-28, beslutad 2022-02-01

Stabsorganisation Räddsam Mälardalen. rev 2019-05-07, beslutad 2019-05-10

Distribution av dricksvatten, Svenskt vattens publikation P114 Oktober 2020

Ett enhetligt ledningssystem, för kommunal räddningstjänst - ELS, MSB juni 2021

Föreskrifter om undersökningsrapport efter kommunal räddningsinsats - MSBFS 2021:5

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Detta handlingsprogram har 2021-11-16 skriftligen skickats för samråd till nedanstående nämnder, bolag, myndigheter och organisationer. Efter samrådstillfällets utgång 2021-12-19 har inkomna samrådssvar värderas och revideringar utförts. En sammanställning av hur de samrådssvar av vikt har hanterats följer nedan. Samtliga samrådssvar finns tillgängliga i sin helhet under diariet: MRF/2021:117. Handlingsprogrammet beslutas av kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun.

Part	Inlämnat samrådssvar
Kommunala nämnder och bolag	
Miljö och räddningstjänstnämnden	-
Eskilstuna Energi och Miljö AB	2021-12-19
Kommunfastigheter i Eskilstuna AB	2021-12-19, inget att erinra
Stadsbyggnadsförvaltningen samt stadsbyggnadsnämnden	2021-12-17
Räddningstjänstorganisationer	
Räddningstjänsten Mälardalen	2021-12-10, inget att erinra
Räddningstjänsten Flens kommun	-
Räddningstjänsten Strängnäs kommun	2021-12-19, inget att erinra
Västra Sörmlands Räddningstjänst	-
Statliga/regionala myndigheter	
Region Sörmland	2021-12-14, inget att erinra
Försvarsmakten	-
Kustbevakningen	2021-11-22
Länsstyrelsen Södermanlands län	2021-12-14
Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap	2021-12-16
Polisregion Öst	2021-12-19
Sjöfartsverket	2021-12-19, inget att erinra
Trafikverket	2021-12-16

Tabell 18 Samråd

Eskilstuna Energi och Miljö AB (EEM) genom Kommunbolagen AB

EEM lämnar synpunkter på beskrivningen i kapitel 7, *Räddningstjänst – förmåga och verksamhet, brandvattenförsörjning*. EEM önskar ett förtydligande om att EEMs självkostnad för drift och reinvesteringar ska debiteras räddningstjänsten. Detta är inget som är beslutat varför förtydligande inte tas med. Övriga synpunkter om förtydliganden har beaktats.

Stadsbyggnadsförvaltningen genom stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsförvaltningen genom stadsbyggnadsförvaltningen har lämnat synpunkter på förtydliganden och av redaktionell karaktär. Synpunkterna har beaktats.

Kustbevakningen

Kustbevakningen har lämnat synpunkter på hur hamnar och dess gränser beskrivits. Detta har samrådats med Kustbevakningen och bilagan utvecklats och förtydligats utifrån definitionen av hamn i MSBs handbok för handlingsprogram.

Länsstyrelsen Södermanland län

Länsstyrelse har lämnat synpunkter på att de saknar beskrivning av samverkan med andra räddningscentraler för att tex stöd vid hög belastning. Räddningsregion Mälardalen har inte inlett något samarbete med någon annan räddningscentral utan har en organisation för att själva kunna hantera högre belastning än normalt. En alternativ räddningscentral finns ordnad vid tex tekniska störningar som gör att ordinarie räddningscentralen inte går att nyttja.

Övriga synpunkter har beaktats.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB har lämnat synpunkter på att de saknar koppling mellan kommunens mål och de nationella målen samt de slutsatser som dragits från värderingen i kapitel 5. Synpunkten har beaktats och kapitel 6 har reviderats och kompletterats.

MSB har lämnat synpunkter på att kapitalstrukturen enligt föreskriften inte följts fullt ut. Synpunkten har beaktats och strukturen reviderats.

Polisregion öst

Polisregion öst har lämnat synpunkter på att de saknar mål på hur räddningstjänsten ska arbeta framöver för att höja sin förmåga vid höjd beredskap, även om det i dagsläget saknas stöd från andra myndigheter. Synpunkten har beaktats och kapitlet kompletterats och reviderats.

Trafikverket

Trafikverket anser att det är betydelsefullt att belysa problematiken med spårspringning och suicid. Räddningstjänsten har valt att inte ta med den olyckstypen i handlingsprogrammet då det kan vara svårt att betrakta som räddningstjänst enligt Lag om skydd mot olyckor. Däremot samverkar räddningstjänsten tillsammans med andra blåsljusmyndigheter vid dessa typer av händelser genom så kallade samverkanslarm.

Bilaga C: Hamnar och dess gränser

I LSO framgår det att staten ansvarar för sjöräddning, miljöräddningstjänst och flygräddningstjänst i havet och de stora sjöarna Vänern, Vättern och Mälaren. Undantaget är hamnområde, där kommunen ansvarar för räddningstjänsten. Samråd har skett mellan Kustbevakningen och kommunen för att fastställa hamnområdets utbredning.

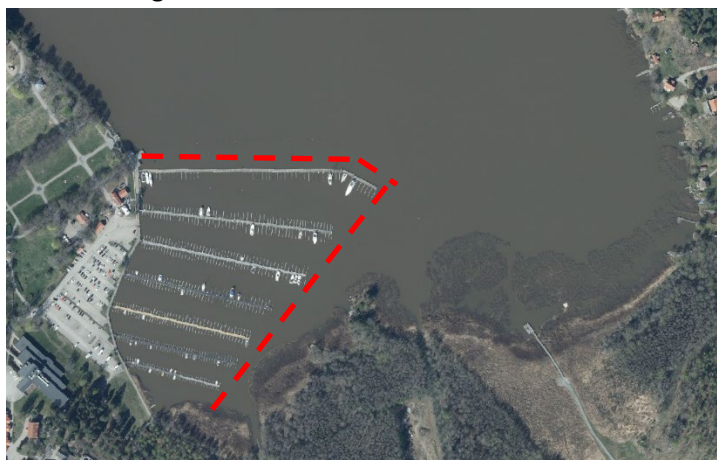
Av MSBs handbok för handlingsprogram följer nedan tolkning av begreppet hamn:

Hamn är en anläggning som konstruerats för ändamålet att förtöja båtar eller fartyg. Med konstruktion bör anses att den är tillverkad eller anordnad för ändamålet, till exempel en brygga eller kaj. En "naturhamn" är därför inte att betrakta som "hamn". Ytmässig avgränsning av "hamnen" bör anses vara det område som ligger innanför bryggor, pirar eller inre vågbrytare. Om "hamnen" utgörs av en brygga – utan att den har någon exakt och tydlig avgränsning, till exempel endast med "öppet vatten" utanför bryggan – bör den ytmässiga avgränsningen anses utgöras av bryggans omedelbara närhet.

Det inte är möjligt att visualisera samtliga hamnar som är under kommunalt ansvar utifrån definitionen men de större gränserna vid Torshällaåns mynning i Mälaren och den större småbåtshamnen i Sundbyholm visualiseras nedan. Övriga bryggor och pirar i Mälaren inom Eskilstuna kommun utgör enligt definitionen gränsen mellan kommunalt och statligt ansvar.

Figur 9 Torshällaåns mynning, ansvarsgräns i rött vid Kattskär

Figur 10 Sundbyholms småbåtshamn, ansvarsgräns i rött